

УДК 338.48:311.4

Киричок А.К.¹, Жученко В.Г.²

¹ студент, Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

² канд. екон. наук, доцент, Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

ДИНАМІКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Міжнародний туризм сприяє притоку іноземного капіталу, розвитку галузей від системи транспорту до легкої промисловості, створенню робочих місць відповідно зменшення безробіття. Українські значні природні та історико-культурні ресурси є одними з найбільших в Європі, що надає перспективи для розвитку галузі туризму та зацікавлення іноземного туриста.

Туристична галузь, якій притаманна вразливість до зовнішніх та

внутрішніх чинників, не мала можливості повноцінно розвиватися та функціонувати через пандемію Covid-19 та повномасштабну війну.

Обсяг прибуття міжнародних туристів сильно впав 2020 року, що було пов'язано з всесвітніми обмеженнями подорожей в зв'язку з пандемією Covid-2019. В 2021 році кількість прибулих туристів збільшилася, найбільше туристів прибуло до України з Польщі, Молдови, Туреччини, Німеччини та Саудівської Аравії. Основною мотивацією туристів були відпочинок та рекреація та відвідування рідних [6].

У 2024 році найбільше туристів за кількістю перетинів кордону України були з Молдови, Румунії, Польщі, Угорщини та Ізраїлю. Основною метою поїздок були родинні та бізнес візити. Незважаючи на повномасштабну війну, кількість прибулих туристів останні три роки лишається незмінною, що доводить що Україна залишається популярною для приватних і робочих поїздок, а інтерес до її історико-культурної спадщини тільки зростає [5].

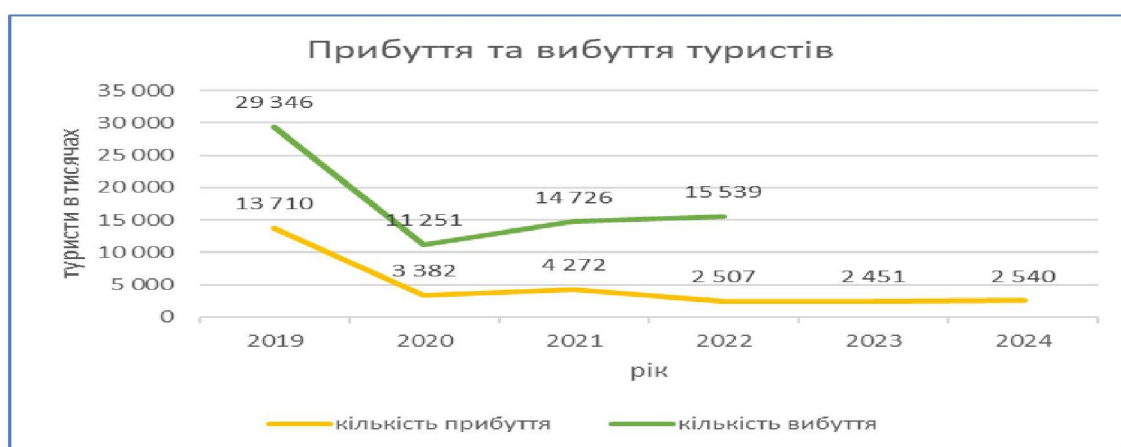

Рис. 1 – Прибуття та вибуття туристів в 2019-2024 роках [7]

Туристична галузь України протягом 2019-2021 років складала 3,9-4,9% ВВП, в 2019 році дохід складав 412,5 млрд гривень, в 2020 році впав до 165 млрд грн, в 2021 році становив 222,6 млрд гривень. З 2022 року немає точних даних про частку туризму в ВВП України, проте можна зазначити, що 2022 року туристичний збір становив 179 млн грн, а 2023 року він збільшився на 24% до 222 млн грн. Туризм України не зважаючи на зменшення попиту міжнародного туризму, зміг адаптуватися та продовжити генерувати дохід

навіть під час повномасштабної війни [2].

Туристична інфраструктура України має подібні тенденції функціонування до попередніх індикаторів (див. табл.1).

Таблиця 1 – Кількість туристичних об'єктів

Рік	Колективні заклади розміщення	Туроператори	Турагенти
2019	89,3 тис	538	3 903
2020	4,5 тис	452	3 415
2021	8,1 тис	1 141	8 751
2022	6,2 тис	716	6 671

Розроблено автором на основі джерела [2]

Тенденція функціонування колективних закладів розміщення залежить від їхнього географічного розташування, в зв'язку з повномасштабною війною. Туроператори та турагенти з 2022 року були змушені переорієнтовуватися на нові ринки.

За роки повномасштабної війни сфера туризму зазнала втрат на 4,4 млрд дол., за цей час було зруйновано чи пошкоджено 1804 об'єкти культури, 348 релігійних споруд, 164 об'єкти туризму [3].

Зайнятість населення в туристичній сфері зазнала найбільших втрат з початком повномасштабного вторгнення. Протягом 2019-2020 років зайнятість населення складала 4% відповідно 568 і 536 тисяч осіб. У 2022 році кількість зайнятого населення впала до 475 тисяч осіб, а станом на 2024 рік оцінюється близько в 600 тисяч осіб, з прогнозованих 1,3 млн. Основні причини кадрової нестачі є виїзд людей, мобілізація персоналу або зміна сфери діяльності [2].

З початком повномасштабної війни туристична сфера України зазнала кардинальних змін від зміни осередків туризму до зміни портрету туриста. Проте динаміка туристичного збору показує певне відновлення: у 2023 році туристичний збір збільшився порівняно з попереднім роком на 24,4%, а 2024 року на 23%, що показує поступове збільшення попиту на внутрішній туризм [1].

За перше півріччя 2025 року податки від туристичної сфери були на 30%

вищі порівняно з цим же періодом 2024 року. За податковими надходженнями Київ займає перше місце – 33,6 млн грн; Львівська область – 26,5 млн; Івано-Франківська область – 22 млн; Закарпатська область – 11 млн; Київщина – 7 млн грн, що показує підвищену туристичну активність в регіонах з розвинутою інфраструктурою та відносно безпечною ситуацією [4].

Великого розвитку набув волонтерський туризм, коли іноземці доставляють допомогу для військових чи місцевого населення або ж приїжджають з метою допомогти з відновленням пошкодженого майна. Також розвивається військовий туризм, іноземці приїжджають в Україну, щоб побувати на місцях трагедій або побачити як функціонує країна під час війни. Це створює новий туристичний образ для України, як країни, що має велике історико-культурне надбання та активно створює свою історію зараз.

По закінченню війни для відновлення повноцінного функціонування міжнародного туризму України знадобляться роки та ресурси, тому спочатку туристичну сферу буде підтримувати внутрішній туризм як це відбувається зараз. З настанням стабільної геополітичної ситуації, надходження іноземних інвестицій та державної підтримки туристичної галузі Україна зможе задовільними інтереси іноземного туриста, що дозволить Україні швидше відновлюватися в усіх сферах діяльності.

Список використаних джерел:

1. До бюджету громад у 2024 році надійшло майже 273 млн грн туристичного збору. *ДАРТ*. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/do-byudzhetu-gromad-u-2024-roci-nadiyshlo-mayzhe-273-mln-grn-turistichnogo-zboru> (дата звернення: 10.10.2025).
2. Національна система туристичної статистики. *НТО.UA*. URL: https://nto.ua/nsts_analytics_ua.html (дата звернення: 10.10.2025).
3. Олесків М. Публічний звіт голови державного агентства розвитку туризму України Мар'яни Олесків за 2023 рік. 2023. 21 с.
4. Податкові надходження від туризму зросли на третину: за перше

півріччя 2025 року індустрія сплатила більше півтора мільярда гривень. *ДАРТ*. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/podatkovy-nadhodzhennya-vid-turizmu-zrosli-na-tretinu-za-pershe-pivrichchya-2025-roku-industriya-splatila-bilshe-pivtora-milyarda-griven> (дата звернення: 10.10.2025).

5. Скільки іноземців відвідали Україну за 2024 рік та з яких країн приїздили найчастіше?. *Visit Ukraine - SERVICE PORTAL ABOUT UKRAINE* 24/7. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/5780/how-many-foreigners-visited-ukraine-in-2024-and-from-which-countries-did-they-come-most-often#skilki-inozemciv-vidvidali-ukrayinu-u-2024-roci-top-gromadyanstv> (дата звернення: 03.10.2025).

6. Статистика. *ДАРТ*. URL: <https://www.tourism.gov.ua/statistic> (дата звернення: 01.10.2025).

7. UN tourism data dashboard. *UN Tourism*. URL: <https://www.untourism.int/tourism-data/un-tourism-tourism-dashboard> (date of access: 05.10.2025).